

Bruxelles, 17. svibnja 2021.
(OR. en)

8693/21

EDUC 162
JEUN 48
SOC 261
EMPL 194

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	7985/21
Predmet:	Zaključci Vijeća o pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja u cilju promicanja obrazovnog uspjeha za sve

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja u cilju promicanja obrazovnog uspjeha za sve, kako ih je odobrilo Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) na sastanku 17. i 18. svibnja 2021.

Zaključci Vijeća o
pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja u cilju promicanja
obrazovnog uspjeha za sve

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

U KONTEKSTU:

1. europskog stupa socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija zajednički proglasili na socijalnom samitu u Göteborgu 2017., a posebno njegova prvog, trećeg i jedanaestog načela;
2. Rezolucije Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.), čiji je prvi strateški prioritet poboljšanje kvalitete, pravičnosti, uključenosti i uspjeha za sve u obrazovanju i osposobljavanju;

PODSJEĆAJUĆI NA politički kontekst naveden u Prilogu;

S OBZIROM NA:

3. nalaze Pregleda obrazovanja i osposobljavanja za 2020., iz kojih je među ostalim vidljivo sljedeće:
- a) zahvaljujući stalnim naporima država članica razina sudjelovanja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju djece u dobi od četiri godine nadalje visoka je, tek neznatno niža od cilja strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.), no neujednačen pristup i kvaliteta i dalje predstavljaju izazov;
 - b) postotak osoba koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje 2019. iznosio je 10,2 %, čime je gotovo ostvaren cilj okvira ET 2020. Međutim, za osobe s invaliditetom ta stopa iznosi 20,3 %, a učenici rođeni u inozemstvu češće rano napuštaju obrazovanje nego učenici rođeni u zemlji u kojoj se obrazuju (22,2 % u odnosu na 8,9 %). Više mladih muškaraca nego mladih žena rano napušta obrazovanje (11,9 % u odnosu na 8,4 %) i ta je razlika tijekom posljednjeg desetljeća ostala uglavnom nepromijenjena;
 - c) rezultati studije PISA iz 2018. pokazali su da EU nije ostvario cilj okvira ET 2020. da se slabi rezultati u stjecanju osnovnih vještina smanje na razinu nižu od 15 %. Štoviše, tijekom posljednjeg desetljeća u EU-u u cjelini slabi rezultati u području prirodoslovlja i čitanja porasli su, dok su u području matematike ostali konstantni (22,5 % za čitanje, 22,9 % za matematiku i 22,3 % za prirodoslovlje u EU-27). Istaknute rodne razlike u razinama postizanja slabih rezultata prisutne su samo u području čitanja, gdje dječaci čine veći dio učenika sa slabim rezultatima. Nadalje, iz rezultata je vidljiva važnost koju ozračje u školi ima za dobrobit i uspješnost učenika;

- d) EU i većina država članica ostvarili su cilj okvira ET 2020. da 40 % osoba stekne tercijarno obrazovanje. Međutim, u cijelom EU-u i dalje postoje rodne razlike, a studenti s manje mogućnosti u manjoj mjeri očekuju da će završiti tercijarno obrazovanje (43,4 %) nego drugi studenti (82,3 %);
- e) tijekom posljednjeg desetljeća napredak u povećanju sudjelovanja odraslih u obrazovanju bio je spor, a razina sudjelovanja u različitim državama članicama i dalje je vrlo neujednačena. Stopa sudjelovanja odraslih u obrazovanju 2019. iznosila je 10,8 % u EU-27, što je malo povećanje u odnosu na 7,8 % koliko je iznosila 2010. te je i dalje daleko od cilja od 15 %;
- f) socioekonomski položaj i dalje je najvažniji čimbenik o kojem ovise odgojno-obrazovni ishodi u EU-u, zbog čega znatan udio mladih ne stječe primjerenu razinu osnovnih vještina i ne dolazi do uzlazne društvene mobilnosti;

4. istraživanje Zajednice o upotrebi IKT-a (informacijske i komunikacijske tehnologije) u kućanstvima i među pojedincima, koje je pokazalo da 2019. petina mladih (u dobi od 16 do 24 godine) u EU-u nije imala osnovne digitalne vještine;
5. izvješće Eurydicea za 2020. naslovljeno „Pravičnost u odgoju i obrazovanju u Europi: Strukture, politike i uspjeh učenika”, u kojem se navode politike i strukture povezane s višim razinama pravičnosti u rezultatima učenika te iz kojeg je vidljivo da se pravičnost u školama, u pogledu uključenosti i pravednosti, u Europi znatno razlikuje;
6. pandemiju bolesti COVID-19, koja je, uz opći prelazak na digitalno poučavanje i učenje, prouzročila znatan pritisak na sustave obrazovanja i osposobljavanja u cijelom EU-u te će najvjerojatnije utjecati na napredak prema ostvarenju nekoliko ciljeva i pokazatelja na razini EU-a u području obrazovanja i osposobljavanja;

SMATRA DA:

7. u sklopu novog strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.) te s obzirom na njegov sveobuhvatan politički cilj ostvarenja europskog prostora obrazovanja, vrijeme je da se sagleda napredak koji je dosad postignut u poboljšanju pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja s ciljem promicanja obrazovnog uspjeha za sve te da se suradnji na razini EU-a i nacionalnom radu u tom području da novi zamah;

8. iako se Vijeće bavilo pitanjima pravičnosti, uključivog obrazovanja i uspjeha u obrazovanju i osposobljavanju, ta se pitanja još nisu razmotrila u cjelini i kao isprepleteni i međuovisni čimbenici koji mogu pomoći pri utvrđivanju sposobnosti sustava obrazovanja i osposobljavanja da pružaju istinski socijalno uključivo i kohezivno, pravedno i uspješno visokokvalitetno obrazovanje i osposobljavanje za sve, uključujući cjeloživotno učenje;
9. ministri i ministrice obrazovanja EU-a održali su od 2020. više rasprava u kojima su istaknuli važnost poboljšanja pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja kako bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen, pogotovo u kontekstu globalne pandemije bolesti COVID-19, koja je utjecala na sve sustave obrazovanja i osposobljavanja, pa tako i na rani i predškolski odgoj i obrazovanje;
10. u okviru europskih sustava obrazovanja i osposobljavanja trebalo bi iskoristiti činjenicu da je uključenost jedan od glavnih prioriteta u svim politikama, programima financiranja i instrumentima EU-a, kao što su: novi program Erasmus+, u kojem se razmatraju posebne mjere uključivanja, Europski socijalni fond plus, kojim se podupire promicanje jednakog pristupa visokokvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju na svim razinama, posebno za skupine u nepovoljnom položaju, i EU-ov Mehanizam za oporavak i otpornost, koji bi trebalo u potpunosti aktivirati kako bi se otklonile nejednakosti u obrazovanju, koje je aktualna kriza pogoršala;
11. potencijal koji obrazovanje i osposobljavanje imaju za poticanje uključenosti uvelike je prepoznat u zajednički proglašenom europskom stupu socijalnih prava, kao i u Akcijskom planu¹ za njegovu provedbu koji je Komisija nedavno donijela i u kojem se naglašava da su obrazovanje i osposobljavanje ključni kako bi se otvorile nove prilike za sve;

¹ COM(2021) 102 final.

PREPOZNAJE DA:

12. pravičnost u pristupu, uključenosti i uspjehu za sve u području obrazovanja i osposobljavanja jedno je od temeljnih načela obrazovanja i osposobljavanja, no to je i dalje teško osigurati u EU-ovim sustavima obrazovanja i osposobljavanja, s obzirom na to da među državama članicama i unutar njih postoje znatne razlike;
13. obrazovanje i osposobljavanje imaju važnu ulogu u smanjenju nejednakosti, posebno onih povezanih sa socioekonomskim statusom, migrantskim podrijetlom, rasnim ili etničkim podrijetlom², rodnom, spolnom orijentacijom te invaliditetom, a postoje dokazi da su najuspješniji sustavi obrazovanja i osposobljavanja oni u kojima je naglasak na pravičnosti i uključenosti;
14. suradnja među ustanovama za formalno i neformalno obrazovanje i osposobljavanje ima izrazito pozitivan učinak na socijalnu uključenost, kao što se pokazalo tijekom pandemije bolesti COVID-19;
15. budući da su u današnjem društvu raznolikost i nejednakosti i dalje u porastu, politika obrazovanja i osposobljavanja ima iznimno važnu ulogu u sprečavanju diskriminacije i poticanju uključenosti, integracije i poštovanja raznolikosti u Europskoj uniji. Stoga sustavi obrazovanja i osposobljavanja trebaju biti oblikovani tako da se osigura da sve skupine i pojedinci imaju učinkovit i jednak pristup mogućnostima za kvalitetno učenje i da mogu uspješno završiti obrazovanje ili osposobljavanje;
16. treba nastaviti ulagati napore kako bi se osiguralo da više učenika može uspješno završiti više sekundarno (ili ekvivalentno) obrazovanje i osposobljavanje te nastaviti pohađati daljnje obrazovanje i osposobljavanje ili visoko obrazovanje, čime bi im se omogućilo stjecanje vrijednih, cjeloživotnih znanja, vještina i kompetencija te ostvarivanje punog potencijala;

² Upućuje se na Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo.

17. tijekom posljednjih godina nacionalni i regionalni sustavi obrazovanja i osposobljavanja uspjeli su postići bolje rezultate u osiguravanju veće pravičnosti u pogledu pristupa i uključenosti, čime se može doprinijeti obrazovnom uspjehu, no i dalje je potrebno poduzeti dodatne napore, aktivnosti i mjere kako bi se u isti mah poboljšali pravičnost, uključenost i obrazovni uspjeh. To obuhvaća potrebu za pružanjem pristupačnijeg i visokokvalitetnog cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja na svim razinama i za sve vrste obrazovanja i osposobljavanja³;
18. u novom programu Erasmus+ uvedena su pojačana sredstva za bolje promicanje socijalne uključenosti i pravičnosti te bolje dopiranje do osoba s posebnim potrebama i/ili s manje mogućnosti, među ostalim tako što su aktivnosti mobilnosti dostupnije širem spektru učenika, učitelja i nastavnika, voditelja osposobljavanja, edukatora učitelja i nastavnika te drugog osoblja;

NAGLAŠAVA DA:

19. svi pojedinci, u svim fazama života, trebali bi imati priliku za razvijanje širokog spektra ključnih kompetencija⁴ kako bi mogli napredovati u svijetu, i u profesionalnom i u osobnom smislu, i nositi se s aktualnim i budućim promjenama u društvu i gospodarstvu, među ostalim u okviru zelene i digitalne tranzicije. To je pitanje jednako važno i za socijalnu pravednost i za konkurentnost EU-a;
20. obrazovanje i osposobljavanje imaju ključnu ulogu u oblikovanju budućnosti Europe te u tome da građani i građanke ostvare osobno zadovoljstvo i dobrobit, da budu spremni prilagoditi se promjenama na tržištu rada i biti uspješni na njemu te da sudjeluju u aktivnom i odgovornom građanstvu;

³ U skladu s Rezolucijom Vijeća od 21. studenoga 2008. o boljoj integraciji cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u strategije cjeloživotnog učenja.

⁴ Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, SL C 189, 4.6.2018., str. 1.

21. pandemija bolesti COVID-19 još je jače istaknula potrebu za suočavanjem s dugotrajnim strukturnim izazovima koji nadilaze neposredne posljedice pandemije, a koji se među ostalim odnose na dobrobit i mentalno zdravlje učenika dječje dobi i odgojno-obrazovnih djelatnika. Usljed te situacije pojačana je potreba za time da se osigura uključivo visokokvalitetno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući rani i predškolski odgoj i obrazovanje, te da ono bude dostupno i pristupačno svim učenicima, neovisno o njihovom rodu, specifičnom socioekonomskom, etničkom, vjerskom ili kulturnom podrijetlu, posebnim obrazovnim potrebama ili drugim osobnim okolnostima;
22. jednake mogućnosti u pristupu obrazovanju i osposobljavanju za sve ključne su, ali nisu dovoljne: posebnu pozornost treba posvetiti intersekcionalnosti problemâ, tj. učenicima koji se suočavaju s dodatnim izazovima ili izazovima koji se preklapaju, kao što su učenici s posebnim obrazovnim potrebama ili s invaliditetom, učenici u teškoj privatnoj situaciji, učenici u nepovoljnom socioekonomskom položaju, učenici migrantskog podrijetla ili pripadnici manjina, učenici s ekonomski nerazvijenih područja ili s izoliranih, otočnih ili udaljenih područja, kao što su najudaljenije regije EU-a. Jednako tako, u obzir treba uzeti i potrebe osobito nadarenih učenika kako bi im se pružila potpora i pomoglo im se da ostvare svoj puni potencijal;
23. kako bi se poboljšale pravičnost i uključenost u području obrazovanja i osposobljavanja, također je potrebno razviti rodnu osjetljivost u procesima poučavanja i učenja te u odgojno-obrazovnim ustanovama, pritom dovodeći u pitanje i suzbijajući rodne stereotipe i pristranosti, kao i sprečavati diskriminaciju na temelju roda ili spolne orijentacije;

24. sustavi obrazovanja i osposobljavanja trebali bi biti prilagođeni različitim individualnim potrebama, sposobnostima i kapacitetima svih učenika te svima ponuditi prilike za učenje, što obuhvaća veze s neformalnim i informalnim okruženjima, kao što je suradnja, među ostalim, s ustanovama za obrazovanje odraslih, ustanovama ili centrima za rad s mladima i kulturnim ustanovama;
25. i dalje je potrebno ulagati napore kako bi se svim učenicima omogućilo stjecanje društvenih, emocionalnih, građanskih i međukulturnih kompetencija koje su potrebne za ponovno potvrđivanje, jačanje i poticanje EU-ovih demokratskih vrijednosti, temeljnih prava, jednakih mogućnosti, socijalne uključenosti i nediskriminacije te za promicanje svjesnog i aktivnog građanstva. Ključnu ulogu u tome može imati građanski odgoj i obrazovanje jer se u okviru njega osigurava da svi učenici steknu razumijevanje i poštovanje svih oblika raznolikosti, čime se razvijaju tolerancija, demokratski stavovi i kritičko mišljenje te stječu međukulturne kompetencije i kompetencije aktivnoga građanstva;
26. sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju važna je osnova za budući osobni, obrazovni i profesionalni uspjeh, što je posebno važno za djecu u nepovoljnom ili ranjivom položaju. I dalje je potrebno poboljšati kvalitetu, uključivost, dostupnost i cjenovnu pristupačnost sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kako bi se osigurale učinkovite jednake mogućnosti sudjelovanja sve djece u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju⁵;

⁵ U skladu s Preporukom Vijeća od 22. svibnja 2019. o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

27. zbog ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja te zbog akademskog neuspjeha mladima je, a pogotovo onima koji su ugroženi i najizloženiji isključenosti, na raspolaganju manje socioekonomskih prilika. Potrebno je nastaviti ulagati napore kako bi se osigurali istinski uključivi sustavi, u kojima svi učenici dobivaju visokokvalitetno obrazovanje, a njihova dobrobit i mentalno zdravlje promiču se i štite. To je, u kombinaciji s mjerama prevencije i potpore koje se temelje na individualnim potrebama učenika i kvalitetnijem cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju, ključno za smanjenje stope ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja te za poticanje učenika na uspješan dovršetak višeg sekundarnog (ili ekvivalentnog) obrazovanja i na nastavak pohađanja daljnjeg obrazovanja i osposobljavanja ili visokog obrazovanja;
28. ključno je promicati bolja odgojno-obrazovna postignuća i podupirati neometan prelazak na tržište rada, među ostalim promicanjem kontinuiranog osobnog, akademskog i profesionalnog razvoja te aktivnoga građanstva, i to putem cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih te, prema potrebi, u okviru postupaka usavršavanja i prekvalifikacije;
29. udio učenika sa slabim rezultatima i dalje je previsok, a učenici u nepovoljnom položaju, s ekonomski nerazvijenih područja ili s izoliranih, otočnih ili udaljenih područja, kao što su najudaljenije regije EU-a, čine prevelik udio učenika sa slabim rezultatima i učenika koji rano napuštaju školovanje u cijeloj Europi. Stoga je i dalje potrebno utvrditi mjere politike u području obrazovanja i osposobljavanja, uključujući inovativne pedagoške pristupe, kojima se može bolje poticati obrazovni uspjeh svih učenika;

30. strukovno obrazovanje i osposobljavanje, što obuhvaća i naukovanje i druge oblike učenja temeljenoga na radu, doprinosi pravičnosti jer se njime osigurava dostupnost visokokvalitetnih, uključivih i pristupačnih strukovnih programa za sve, pa tako i za ranjive skupine⁶;
31. jednako tako, u okviru obrazovanja odraslih svima, pa tako i ranjivim skupinama, pružaju se fleksibilne mogućnosti za pristup učenju te im se nudi druga prilika ili alternativna mogućnost za stjecanje vještina i kvalifikacija;
32. zahvaljujući suradnji i pravodobnoj razmjeni informacija između odgojno-obrazovnih ustanova, ustanova za rad s mladima i sektora socijalne skrbi omogućilo bi se rano otkrivanje učenika kojima prijeti rizik od ranog napuštanja školovanja te bi se mladima koji pripadaju ranjivim skupinama, kao što su mladi koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET), pružile primjerenije mjere potpore, među ostalim putem pojačane Garancije za mlade;
33. visoko obrazovanje ima potencijal za poticanje pravičnosti i uključenosti olakšavanjem i podupiranjem učenika u neometanom prelasku iz višeg sekundarnog obrazovanja u visoko obrazovanje, podupiranjem pristupa visokokvalitetnom i uključivom obrazovanju za sve vrste učenika i promicanjem sudjelovanja nedovoljno zastupljenih skupina, među ostalim netradicionalnih studenata. U okviru njega ujedno se može dodatno uključiti odrasle, promicati usavršavanje i prekvalifikaciju te doprinijeti cjeloživotnom učenju s pomoću fleksibilnih alternativa cjelovitim programima, razmatranjem koncepta i primjene europskog pristupa mikrokvalifikacijama;
34. rad obavljen u okviru Bolonjskog procesa važan je za daljnji razvoj socijalne dimenzije visokog obrazovanja;

⁶ U skladu s Preporukom Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost.

35. digitalna tehnologija ima važnu ulogu u tome da se okruženja za učenje, digitalne pedagoške metode, alati i zadaci učine prilagodljivima, personaliziranim i prikladnima za različite učenike. Njome se može promicati istinsko uključivanje, pod uvjetom da se istodobno pristupi rješavanju problema digitalnog jaza u pogledu digitalne infrastrukture, povezivosti i pristupa digitalnim uređajima, opremi, resursima i digitalnim vještinama te njihove pristupačnosti za osobe s invaliditetom. Osim toga, iako je digitalna tehnologija omogućila obrazovanje na daljinu tijekom pandemije bolesti COVID-19, u toj su se situaciji pokazale temeljne razlike u pristupu digitalnim uređajima i povezivosti, kao i drugi oblici digitalnog jaza, kao što su digitalne kompetencije učenika, odgojno-obrazovnih djelatnika i pružatelja skrbi te dostupnost potpore u vezi s time;
36. etična, odgovorna i uključiva upotreba novih tehnologija, kao što je umjetna inteligencija, također bi mogla doprinijeti premošćivanju digitalnog jaza i poticanju uključivijeg poučavanja i učenja;
37. zahvaljujući sve raširenijem pristupu virtualnim okruženjima za učenje otvara se mnoštvo novih mogućnosti. Međutim, zbog češćeg i sve raširenijeg pristupa virtualnim okruženjima za učenje i korištenja njima učenici su izloženi većem riziku od zlostavljanja na internetu i ostalih oblika uznemiravanja na internetu ili od toga da postanu meta dezinformiranja, ponajprije putem društvenih mreža. Kako bi se uistinu promicalo sigurno virtualno okruženje za učenje, potrebno je uložiti napore kako bi se osiguralo da učenici budu obrazovani, a odgojno-obrazovni djelatnici osposobljeni u području sigurnosti na internetu te da su svjesni potencijalnih rizika koji proizlaze iz upotrebe određenih platformi ili internetskih alata. Istodobno bi odgojno-obrazovne ustanove trebale imati jasne smjernice i postupke kako bi se odgovorilo na ta pitanja;

38. učitelji i nastavnici, voditelji osposobljavanja, odgojitelji u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te ostalo pedagoško osoblje, kao i voditelji odgojno-obrazovnih ustanova te savjetnici za profesionalno usmjeravanje, na svim razinama, ključni su za podupiranje pravičnosti, uključenosti i uspjeha u obrazovanju i osposobljavanju za sve. Da bi mogli obavljati tu funkciju, moraju biti iznimno kompetentni i raspolagati vještinama, kompetencijama i osnovnim znanjem koji su im potrebni kako bi razumjeli i uzeli u obzir nepovoljan položaj u obrazovanju te kako bi mogli poučavati i pružati obrazovanje u okruženjima koja su sve više raznolika, višejezična i multikulturalna;
39. inicijalno obrazovanje, inicijalno osposobljavanje i trajno stručno usavršavanje učitelja i nastavnika, voditelja osposobljavanja i drugih odgojno-obrazovnih djelatnika trebali bi biti u skladu s relevantnim nacionalnim i regionalnim normama, prema potrebi, te s razvojnim postupcima odgojno-obrazovnih ustanova. To je ključno kako bi se uspostavili novi pristupi za bolje odgovaranje na nove i zahtjevnije okolnosti, kao što su one povezane s digitalnom i zelenom tranzicijom. Potrebno je uložiti napore kako bi se učiteljima i nastavnicima, voditeljima osposobljavanja, voditeljima odgojno-obrazovnih ustanova te savjetnicima za profesionalno usmjeravanje pružila potpora u povećanju pravičnosti i kvalitete poučavanja i cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja. Osim toga, potrebno je uložiti napore kako bi se privukli najbolji kandidati za to zvanje i kako bi se riješilo pitanje nedostatka učitelja i nastavnika, prema potrebi, s pomoću boljih i fleksibilnijih strategija zapošljavanja. Time će se ujedno doprinijeti povećanju kvalitete i uključenosti odgojno-obrazovnih ustanova, čime će se poboljšati upravljanje sustavima obrazovanja i osposobljavanja;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU S NACIONALNIM OKOLNOSTIMA I
NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI:

40. provedu mjere obrazovne politike i rade na provedbi, prema potrebi, reformi u sustavima obrazovanja i osposobljavanja, uzimajući u obzir cijeli spektar obrazovanja i osposobljavanja te globalni institucijski pristup, kako bi se unaprijedile jednake mogućnosti i uključenost te promicao obrazovni uspjeh na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja i osposobljavanja, i to tako da:
- a) uzmu u obzir sve veću raznolikost učenika i poboljšaju pristup visokokvalitetnom i uključivom obrazovanju i osposobljavanju za sve učenike, uključujući one iz skupina u nepovoljnom položaju i ranjivih skupina, kao što su učenici izloženi riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, učenici s posebnim potrebama u pogledu učenja, osobe s invaliditetom, niže kvalificirane osobe ili osobe s nižom razinom vještina, osobe migrantskog podrijetla, pripadnici manjina te učenici koji imaju manje mogućnosti zbog svojeg geografskog položaja, roda i/ili nepovoljne socioekonomske situacije;
 - b) promiču sveobuhvatne strategije za obrazovni uspjeh na nacionalnoj i regionalnoj razini, na temelju snažne međusektorske suradnje na svim razinama, kako bi se potaknulo uspješno dovršavanje višeg sekundarnog (ili ekvivalentnog) obrazovanja i osposobljavanja te smanjilo rano napuštanje obrazovanja i osposobljavanja i ostvarivanje slabijih rezultata, među ostalim podupiranjem globalnog institucijskog pristupa i multidisciplinarne suradnje u školama i oko njih, s općom uključivom vizijom obrazovanja i osposobljavanja usmjerenom na učenika, uz istodobno promicanje ranog uočavanja znakova odustajanja, jačanje okvira za individualizirano profesionalno usmjeravanje i potporu za učenike izložene riziku te promicanje i podupiranje uključenosti roditelja, pružatelja skrbi, obitelji i zajednica;

- c) nastoje osigurati da svi učenici postignu osnovnu razinu znanja u osnovnim vještinama, među ostalim u digitalnim vještinama, s posebnim naglaskom na skupinama koje su izložene riziku od postizanja slabih rezultata i ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja, što uključuje utvrđivanje učinkovitih reformi politika kako bi se poduprli bolji rezultati u osnovnim vještinama, posebno u pogledu kurikuluma i/ili vrednovanja i cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, kao i sposobnosti ustanova i djelatnika da budu inovativni i da razvijaju pristupe i okruženja za učenje koji su usmjereni na učenika;
- d) nastoje osigurati da se svim učenicima, uključujući one osobito nadarene, pruža primjerena potpora i intelektualna stimulacija, u skladu s njihovim sposobnostima i kapacitetima, i da se pritom štiti njihova fizička, emocionalna i psihološka dobrobit;
- e) osiguraju da odgojno-obrazovne ustanove budu sigurna okruženja, bez nasilja, rasizma, vršnjačkog zlostavljanja, zlostavljanja na internetu, seksualnog uznemiravanja, seksizma, štetnog govora, dezinformacija, pogrešnih informacija i svih oblika diskriminacije;
- f) potiču sigurno, ugodno i poticajno okruženje za učenje, među ostalim i na internetu, u kojem svi učenici mogu rasti i razvijati se kao pojedinci i članovi zajednice te imati osjećaj da ih se poštuje i cijeni i da se njihovi talenti i potrebe prepoznaju, te da pritom postave primjereno visoka očekivanja za sve učenike i vode računa o dobrobiti svakog pojedinca;
- g) zajamče da se u okviru unutarnjih i vanjskih postupaka za osiguravanje kvalitete u odgojno-obrazovnim ustanovama u obzir uzimaju pitanja pravičnosti u pristupu, uključenosti i obrazovnog uspjeha za sve učenike;

- h) razmotre, u skladu s nacionalnim i regionalnim okolnostima, provedbu učinkovitih politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te pružanje profesionalnog usmjeravanja i prilika za razvoj vještina u karijeri na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim kako bi se poduprle promjene radnih mjesta građana i građanki tijekom cijelog života;
 - i) promiču višejezičnost u odgojno-obrazovnim ustanovama tako da cijene i mobiliziraju jezične kontekste učenika, čime se poboljšava znanje jezika školovanja i podupire stjecanje dodatnih jezičnih kompetencija;
 - j) osiguraju pristupačnost prilika za učenje i uključivih okruženja te pružaju individualizirane mjere potpore u okruženjima za učenje kojima se ostvaruje što veći akademski i društveni razvoj za osobe s invaliditetom kako bi se olakšalo njihovo obrazovanje⁷;
 - k) nastoje spriječiti psihološke poteškoće među učenicima i pružaju potporu učenicima s psihološkim poteškoćama, među ostalim tako da im omoguće pristup stručnoj potpori, ako je to potrebno;
41. potiču opsežan dijalog, suradnju i inovativne pristupe između javnih tijela, odgojno-obrazovnih ustanova te ključnih dionika, kao što su lokalne zajednice, lokalne i regionalne uprave, roditelji i pružatelji skrbi, proširena obitelj, akteri u području mladih, socijalni i kulturni posrednici, volonteri, socijalni partneri, poslodavci i civilno društvo, kako bi se osigurala uspostava uključivih strategija za obrazovanje i osposobljavanje kojima se promiču pravičnost i uključenost te ispunjavaju potrebe šire zajednice;

⁷ U skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom i Strategijom o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.

42. potiču pružanje prilika za učenje svim učenicima kako bi tijekom cijelog života mogli pohađati fleksibilno obrazovanje i osposobljavanje, što obuhvaća i vrednovanje prethodnog učenja, uključujući učenje u neformalnim i informalnim okruženjima s fleksibilnim pristupom, među ostalim razmatranjem koncepta i primjene europskog pristupa mikrokvalifikacijama, ne ugrožavajući pritom temeljno načelo cjelovitih studijskih programa u okviru inicijalnog obrazovanja i osposobljavanja;
43. potiču i olakšavaju pristup visokokvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju za svu djecu, neovisno o njihovoj osobnoj, obiteljskoj ili socijalnoj situaciji, te nastave s daljnjom provedbom Europskog okvira za kvalitetu visokokvalitetnih sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, među ostalim s pomoću daljnjih ulaganja u rani i predškolski odgoj i obrazovanje kako bi se omogućio pristup većem broju djece i kako bi se unaprijedili standardi kvalitete;
44. odraslima koji su napustili inicijalno obrazovanje i osposobljavanje bez kvalifikacija ili s niskim kvalifikacijama omoguće drugu priliku, među ostalim u obliku fleksibilnih mogućnosti za usavršavanje i prekvalifikaciju;
45. istraže mogućnosti za razvoj i poboljšanje nacionalnih sustava za prikupljanje podataka, raščlanjenih prema spolu i drugim relevantnim parametrima, te za praćenje i evaluaciju, što bi državama članicama omogućilo da procijene učinak pojedinačnih inicijativa politike, čime bi se doprinijelo procjenjivanju napretka koji je ostvaren u promicanju pravičnosti, uključenosti i uspjeha u sustavima obrazovanja i osposobljavanja;
46. nastave, prema potrebi, koristiti se uslugama Europske agencije za prilagođeno i uključivo obrazovanje u cilju provedbe, praćenja, dokumentiranja i širenja uspješnih uključivih pristupa u sustavima obrazovanja i osposobljavanja;

47. u potpunosti iskoriste europske alate za suradnju namijenjene odgojno-obrazovnim ustanovama, kao što su platforme eTwinning, School Education Gateway i EPALE (elektronička platforma za obrazovanje odraslih u Europi), kako bi se u odgojno-obrazovnim ustanovama poboljšale suradnja i razmjena informacija, najbolje prakse i resursa u vezi s promicanjem pravičnosti, uključenosti i obrazovnog uspjeha;
48. povećaju dostupnost, pristup, pristupačnost i kvalitetu digitalne opreme i infrastrukture, povezivosti te otvorenih i digitalnih obrazovnih sadržaja i pedagoških metoda na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja, uz ciljanu potporu kako bi se osigurao učinkovit pristup za učenike u nepovoljnom položaju i učenike s invaliditetom iz svih dobnih skupina, te da pritom uzmu u obzir potrebu za razvijanjem osnovnih i naprednih digitalnih vještina i kompetencija na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja i osposobljavanja kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal koji digitalno obrazovanje ima za stvaranje uključivijih okruženja za poučavanje i učenje u kojima se potiče uspjeh;
49. osiguraju da se učiteljima i nastavnicima, voditeljima osposobljavanja, odgojiteljima u ranom i predškolskom obrazovanju, pedagoškom osoblju i drugim odgojno-obrazovnim djelatnicima, kao i voditeljima odgojno-obrazovnih ustanova na svim razinama pruži sva potrebna potpora, što uključuje potrebno inicijalno obrazovanje, inicijalno osposobljavanje za dotično zvanje i trajno stručno usavršavanje, kako bi mogli razumjeti i uzeti u obzir nepovoljan položaj u obrazovanju te otkloniti osobne pristranosti i predrasude, kako bi promicali istinsku uključenost i uspjeh, kako bi se znali primjereno nositi s raznolikošću, kako bi poticali odgovarajuću motivaciju za učenje i kako bi doprinijeli postizanju visokokvalitetnih ishoda učenja za raznoliku ciljnu skupinu, u suradnji s drugim dionicima. To obuhvaća podupiranje razvoja osnovnih i naprednih digitalnih kompetencija i inovativnih pedagoških metoda te razvoja socijalnih i emocionalnih vještina, uz istodobno promicanje dobrobiti i mentalnog zdravlja odgojno-obrazovnih djelatnika;
50. riješe pitanje nedostatka učitelja i nastavnika, ako postoji, posebno u obrazovanju učenika s posebnim potrebama te u multikulturnim i višejezičnim okruženjima;

51. nastave provoditi obveze iz Pariške deklaracije iz 2015., ponajprije putem građanskog odgoja i obrazovanja, kako bi se promicalo aktivno građanstvo i poticali tolerancija i demokratski stavovi, međukulturne kompetencije, digitalna i medijska pismenost te kritičko mišljenje;
52. u skladu s nacionalnim ili regionalnim potrebama u potpunosti iskoriste sve dostupne regionalne i nacionalne mehanizme i programe za financiranje te mehanizme i programe EU-a, kao što su program Erasmus+, Europski socijalni fond plus i drugi europski strukturni i investicijski fondovi, fond InvestEU te nove mogućnosti dostupne u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, u cilju poticanja održivih ulaganja u pravedno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje kako bi se promicao obrazovni uspjeh za sve;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU DA, U SKLADU SA SVOJIM NADLEŽNOSTIMA I POŠTUJUĆI SUPSIDIJARNOST:

53. maksimalno iskoriste mogućnosti dostupne u sklopu novog strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.), putem otvorene metode koordinacije, kako bi se promicala razmjena dobre prakse i inovativnih pristupa u vezi s time kako postići pravednije i uključivije obrazovanje i osposobljavanje kojim se promiče uspjeh, i to jačanjem uzajamnog i suradničkog učenja te, prema potrebi, provođenjem istraživanja i studija kako bi se promicalo oblikovanje politika utemeljeno na evidencijama i rezultatima istraživanja te kako bi se razvila i širila uspješna praksa politika povezana s pravičnošću, uključenošću i uspjehom u području obrazovanja i osposobljavanja za sve;

POZIVA KOMISIJU DA, U SKLADU S UGOVORIMA I UZ PUNO POŠTOVANJE
SUPSIDIJARNOSTI:

54. zajedno s državama članicama radi na inicijativama koje je Komisija najavila u kontekstu Programa vještina za Europu, europskog prostora obrazovanja i Akcijskog plana za digitalno obrazovanje 2021.–2027., kojima će se poboljšati pravičnost, uključenost i uspjeh u obrazovanju i osposobljavanju, te u kontekstu Strategije o pravima djeteta, Strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030. i Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava, među ostalim i jamstva za djecu;
55. radi na inicijativi usmjerenoj na razvoj, u suradnji s državama članicama, političkih smjernica za smanjenje postizanja slabijih rezultata i povećanje stjecanja višeg sekundarnog (ili ekvivalentnog) obrazovanja i osposobljavanja, čime bi se doprinijelo povećanju razina kompetencija, postizanju da razina stečenog obrazovanja ne ovisi o socioekonomskom položaju te sprečavanju nezaposlenosti mladih;
56. provede strateški dijalog s državama članicama, s naglaskom na razvoju visokoučinkovitog digitalnog ekosustava te unapređenju digitalnih vještina i kompetencija za digitalnu preobrazbu obrazovanja i osposobljavanja;
57. izradi smjernice za politike država članica u vezi s učenjem putem interneta i učenjem na daljinu u primarnom i sekundarnom obrazovanju kako bi se povećale uključenost i fleksibilnost školskog obrazovanja te poboljšao razvoj općih kompetencija svih učenika;
58. podupre suradnju između relevantnih dionika na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini te tijela država članica nadležnih za obrazovanje i osposobljavanje kako bi mogli zajednički davati svoj doprinos u svrhu oblikovanja preporuka politike u vezi s inovativnim i multidisciplinarnim pristupima poučavanju i učenju osnovnih vještina;

59. unaprijedi suradnju u pitanjima pravičnosti u pristupu, uključivosti i uspjeha u području obrazovanja i osposobljavanja za sve s relevantnim europskim institucijama i agencijama, kao što je Europska agencija za prilagođeno i uključivo obrazovanje, te s relevantnim međunarodnim organizacijama, kao što su Vijeće Europe, OECD, Ujedinjeni narodi i UNESCO, u suradnji s državama članicama;
60. radi na prijedlozima, na temelju i s pomoću stručnog mišljenja Stalne skupine za pokazatelje i mjerila, u vezi s mogućim pokazateljima ili ciljevima na razini EU-a u području pravičnosti i uključenosti;
61. istraži mogućnosti za razvoj i poboljšanje europskog prikupljanja podataka, ponajprije u okviru Eurostata, kako bi se olakšala procjena inicijativa i mjera politike kojima se promiču pravičnost, uključenost i uspjeh u sustavima obrazovanja i osposobljavanja u cijelom EU-u, te da pritom izbjegne dodatna opterećenja za države članice;
62. u bliskoj suradnji s državama članicama konzultira stručnu skupinu za kvalitetna ulaganja u području obrazovanja i osposobljavanja kako bi se istražilo na koji bi način učinkovita i djelotvorna ulaganja u ljudske kompetencije i infrastrukturu mogla doprinijeti promicanju pravičnosti i uključenosti u području obrazovanja i osposobljavanja;
63. osnuje stručnu skupinu koja će biti zadužena za izradu prijedloga o strategijama za stvaranje poticajnih okruženja za učenje za skupine koje su izložene riziku od postizanja slabih rezultata i za podupiranje dobrobiti u školi;
64. osnuje stručnu skupinu koja će se usredotočiti na promicanje digitalne pismenosti i borbu protiv dezinformacija, što je ključno za stvaranje sigurnog, osnažujućeg i uključivog iskustva s učenjem putem interneta za sve.

POLITIČKI KONTEKST

1. Zaključci Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) (12. svibnja 2009.)
2. Preporuka Vijeća o politikama za smanjenje ranog napuštanja školovanja (28. lipnja 2011.)
3. Rezolucija Vijeća o obnovljenom programu za obrazovanje odraslih (20. prosinca 2011.)
4. Preporuka Vijeća o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja (20. prosinca 2012.)
5. Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja (Pariz, 17. ožujka 2015.)
6. Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.) – Novi prioriteti za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (23. i 24. studenoga 2015.)
7. Zaključci Vijeća o smanjenju ranog napuštanja školovanja i promicanju uspjeha u školi (15. prosinca 2015.)
8. Preporuka Vijeća o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle (19. prosinca 2016.)

9. Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o uključivanju raznolikosti kako bi se postiglo kvalitetno obrazovanje za sve (17. veljače 2017.)
10. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Razvoj škola i izvrsnost u nastavi kao preduvjeti za uspješan život” (30. svibnja 2017.)
11. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet: Doprinos Europske komisije sastanku na vrhu u Göteborgu (17. studenoga 2017.)
12. Preporuka Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja (22. svibnja 2018.)
13. Zaključci Vijeća o napretku prema viziji europskog prostora obrazovanja (22. svibnja 2018.)
14. Preporuka Vijeća o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu (26. studenoga 2018.)
15. Preporuka Vijeća o sveobuhvatnom pristupu poučavanju i učenju jezika (22. svibnja 2019.)
16. Preporuka Vijeća o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (22. svibnja 2019.)

17. Rezolucija Vijeća o daljnjem razvoju europskog prostora obrazovanja u cilju podupiranja sustavâ obrazovanja i osposobljavanja okrenutih budućnosti (8. studenoga 2019.)
18. Zaključci Vijeća o europskim učiteljima i nastavnicima budućnosti (9. lipnja 2020.)
19. Zaključci Vijeća o suzbijanju krize u području obrazovanja i osposobljavanja uzrokovane bolešću COVID-19 (16. lipnja 2020.)
20. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (1. srpnja 2020.)
21. Unija ravnopravnosti: Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025. (18. rujna 2020.)
22. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025. (30. rujna 2020.)
23. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Akcijski plan za digitalno obrazovanje 2021.–2027.: Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu” (30. rujna 2020.)
24. Preporuka Vijeća o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (24. studenoga 2020.)
25. Zaključci Vijeća o digitalnom obrazovanju u europskim društvima znanja (24. studenoga 2020.)

26. Deklaracija iz Osnabrücka o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju kao pokretaču oporavka i pravednog prijelaza na digitalna i zelena gospodarstva (30. studenoga 2020.)
 27. Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.) (18. veljače 2021.)
 28. Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030. (3. ožujka 2021.)
 29. Strategija EU-a o pravima djeteta (24. ožujka 2021.)
-